

REMISSYTTRANDE

Ert Dnr: M2015/03246/KI
Vårt Dnr: 2015_036
2015-12-21

Miljö- och energidepartementet
m.registrator@regeringskansliet.se
joshua.prentice@regeringskansliet.se

FÖRSLAG TILL ÖVERSYN AV EU: S HANDELSSYSTEM FÖR PERIODEN 2021-2030

IKEMS MEDLEMSFÖRETAG

Våra medlemsföretag producerar viktiga insatsvaror som är nödvändiga i princip alla förädlingskedjor. Med en energi- och klimateffektiv produktion, som tar sin utgångspunkt i den klimatvänliga el vi vidareförädlar till produkter och det sedan länge ständigt pågående energieffektiviseringsarbetet, är våra industriföretag en viktig del av lösningen för ett mer hållbart samhälle. Klimatpolitiken bör därför ta som utgångspunkt att skapa global klimatnytta och att främja utveckling av och långsiktig tillväxt i klimateffektiv produktion.

DEN HÅRDNANDE GLOBALA KONKURRENSEN OCH KAMPEN OM INVESTERINGARNA

Den globala utvecklingen är en svår men relevant utmaning för svensk och europeisk energiintensiv industri. Prisfördelen i USA till följd av skiffergasrevolutionen förväntas minska något men bedöms varaktig. Enligt IEAs World Energy Outlook 2015 förväntas det globala behovet av energi öka med en tredjedel fram till 2040. Sambandet mellan energi och tillväxt är väl dokumenterad. Det står därför klart att kampen om investeringarna kommer att vara mycket hård. IKEM vill framhålla att kampen om investeringarna också är en kamp om utveckling, innovation, arbetstillfällen och välfärd.

KLIMAT

Det nyligen ingångna klimatavtalet i Paris vid COP21 omfattar ett mål på mindre än 2 graders temperaturhöjning, och helst maximalt 1,5 grad. Avtalets ikraftträdande förutsätter att 55 länder godkänner avtalet innan den 21 april 2017. Avtalet bygger på planer som varje land tar fram och inför en process där dessa planer ses över vart 5:e år. Det finns ingen samstämmighet om att varje land ska vara tvingat att åta sig något heltäckande mål för minskade växthusgasutsläpp. IKEM skulle välkomna lika spelregler globalt för utsläpp av koldioxid men anser att sådana framtida förhandlingsresultat inte kan tas ut i förväg. Givet att

klimatproblemet kräver en global lösning, och att EU står för en andel av de globala utsläppen som inom några år kommer att understiga 10 procent, måste ett EU mål utgå från hur det globala deltagandet rent faktiskt utvecklar sig. IKEM avstyrker ett EU mål utan ett sådant villkor och menar att de styrmedel som gäller på klimatområdet måste anpassas till det faktum att den globala klimatpolitiken kommer att vara splittrad under överskådlig framtid.

KONKURRENSKRAFT FÖR TILLVÄXT

En stark industriell bas i Europa är en viktig förutsättning för arbetstillfällen och tillväxt. I det sammanhanget är det viktigt med ett företagsvänligt Europa och att investeringar sker i innovation, i nya teknologier och att kapital är tillgängligt för sådana satsningar. Klimatutmaningen innebär att innovation och investeringar i ny teknik måste få allt större fokus. Mot bakgrund av att industrin är en viktig motor för näringslivet i stort, inte minst vad gäller tjänster, är en målsättning som bygger på tillväxt i industrin logisk och viktig för en välbalanserad miljö- och industripolitik.

DET EUROPEISKA UTSLÄPPSHANDELSSYSTEMET BEHÖVER REFORMERAS

Det europeiska handelssystemet för utsläppshandel, ETS, syftar till att uppnå kostnadseffektiv reduktion av utsläpp av klimatgaser. Syftet är inte att åstadkomma en produktionsbegränsning inom industrin. IKEM anser att trovärdigheten i ETS allvarligt har skadats genom att politiken på senare tid helt har inriktats på att uppnå utsläppsminskningar till så höga kostnader som möjligt. Att aktivt verka för att ETS ska begränsa produktionen för de mest energi- och klimateffektiva tillverkarna i Europa motverkar själva syftet med utsläppshandeln givet att klimatproblemet är globalt. Energi- och klimateffektiv produktion i Europa tränger undan globala koldioxidutsläpp från produktion med sämre klimatprestanda. Särskilt tydligt gäller detta svensk industri som omfattas av utsläppshandelssystemet och som vidareförädlar koldioxidfri el till efterfrågade exportvaror i effektiva anläggningar. Därför ska ETS reformeras så att den mest klimateffektiva energiintensiva industrin inom varje sektor kan räkna med full kompensation för de direkta och indirekta kostnadseffekter som följer av ETS fram till dess att lika spelregler har införts globalt. För de indirekta effekterna gäller särskilt att kompensation för indirekt effekt på elpriset ska införas som ger en lika, harmoniserad och obligatorisk kompensation på EU nivå. Det är inte acceptabelt att svensk industri ska nekas kompensation samtidigt som konkurrenter i viktiga EU länder kompenserar sin industri.

DETALJERADE SYNPUNKTER

CARBON LEAKAGE LISTAN

Sedan beräkningsmetoden för att fastställa nuvarande Carbon leakage lista fastställdes har industriell kapacitetsutbyggnad skett i såväl USA som Asien och Fjärran östern. Vår slutsats är att konkurrenstrycket för våra företag snarare har ökat och inte minskat. IKEM ser i ljuset av den utvecklingen inga skäl att eliminera möjligheten för företag som omfattas av utsläppshandelssystemet att få fortsatt tilldelning av utsläppsrätter. Vidare avstyrker IKEM begränsningen i möjligheten att ta hänsyn till faktorer som på kvalitativ grund kan visa på en risk för carbon leakage.

RIKTMÄRKEN FÖR 2020-2030 SKA BASERAS PÅ VERKLIG TEKNISK UTVECKLING OCH FAKTISKA DATA

I förslaget föreslås en automatisk skärpning av de riktmärken som ligger till grund för beräkning av fri tilldelning för de bästa företagen i varje sektor. IKEM avstyrker en sådan metod eftersom den inte bygger på verklig teknisk utveckling eller faktiska data. Antalet riktmärken är begränsat av praktiska och administrativa skäl vilket påkallar en försiktighet när det gäller att göra förändringar i dem. Inför varje handelsperiod finns det anledning att göra en översyn av befintliga riktmärken. En sådan översyn ska kunna ta hänsyn till förändringar i både teknik och förädlingsgrad i den produktion som bedrivs. Detta kan resultera i att riktmärken förändras både i minskande och ökande riktning. IKEM anser att riktmärkena ska gälla för hela handelsperioden för att bäst skapa förutsebara spelregler för investeringar i ny teknik.

TILDELNING AV UTSLÄPPSRÄTTER 100 % UPP TILL RIKTMÄRKET FÖR 10 % BÄSTA INOM VARJE SEKTOR BASERAT PÅ FAKTISK PRODUKTION

Klimatutmaningen ställer krav på alla delar av samhället att minska sina utsläpp av växthusgaser. Industrin har en viktig roll att spela som leverantör av de byggstenar som samhället i övrigt behöver för att åstadkomma minskade utsläpp. IKEM anser att de krav som ska ställas på industrin att producera med mycket låga klimatutsläpp ska vara utmanande men samtidigt realistiska och tekniskt och ekonomiskt möjliga att uppnå. Industri som redan investerat i den mest klimatvänliga produktionen men som ändå straffas med ytterligare kostnader har svårt att möta dessa kostnader med annat än att begränsa produktionen.

Tydliga riktmärken kombinerat med en förutsebarhet om full tilldelning för en växande produktion upp till riktmärket för de 10 % bästa inom varje sektor skapar goda förutsättningar för en industri i framkant. Baserat på verkliga produktionsdata från så närliggande år som möjligt kan tilldelningen bli följsam med konjunktursvängningar och stora över- respektive underskott undvikas. I förslaget föreslås att gränsvärden ska användas för att produktionsökningar ska godtas som grund för ökad tilldelning. IKEM anser att gränsvärden ska undvikas eftersom diskvalificering av vissa produktionsökningar baserat på procentgränser slår olika för olika företag och skapar hinder för utveckling samt inte kan motiveras i ett klimatperspektiv.

TILDELNING TILL DEN NIVÅ SOM DE BÄSTA FÖRETAGEN KAN ÅSTADKOMMA SKA INTE BEGRÄNSAS

IKEM menar att det med små förändringar av förslaget är möjligt att både möta målsättningen i utsläppshandelssystemet på ett kostnadseffektivt sätt och samtidigt undvika bestraffning av den industri som kan producera på den nivå som gör dem till de bästa i sina sektorer.

Den ena lösningen ligger i fördelningen mellan den andel av det totala fastlagda utsläppstaket som ska auktioneras och den andel som ska tilldelas industrin. Förslaget att låsa andelen som ska auktioneras till 57 % förhindrar att tilldelning kan ske fullt ut för de bästa företagen i varje sektor. Bedömningen som EU Kommissionen gjort pekar på att reduktionen av tilldelningen troligen kommer att bli betydande om andelen som ska tilldelas till industrin låses till 43 %. Därför behöver förslaget i denna del ändras så att en låst fördelning undviks och istället utgår från behovet av tilldelning till industrin och låta det behovet styra de respektive andelarna auktionering respektive tilldelning.

Skulle fördelningen mellan andelen auktionering och tilldelning till industrin ändå låsas som föreslagits finns en andra lösning för att undvika bestraffning av industrin upp till den nivå som motsvarar de 10 % bästa i sina sektorer. Denna lösning bygger på en dynamisk användning av Market Stability Reserve (MSR) från vilken utsläppsrätter kan hämtas för att fullt ut tilldela industri upp till den nivå som utgör de 10 % bästa i varje sektor.

TIERED APPROACH LÖSER INTE BEHOVET AV KORREKTIONSFAKTORN (CSCF) UTAN UTGÖR I SIG EN REDUKTIONSFAKTOR

Frågan om att dela in industrin i fyra grupper baserat på olika exponering av internationell konkurrens är inte en del av förslaget men finns skildrat i den konsekvensanalys som följer med EU Kommissionens förslag. Vissa medlemsstater har lyft denna tanke och menar att en tillämpning av detta kan förhindra att en korrektionsfaktor måste tillämpas för att anpassa tilldelningen till en begränsad andel av de totala utsläppen avsedda för tilldelning till industrin. IKEM avstyrker tanken om tiered approach av följande skäl. För det första är tiered approach inte förenlig med det faktum att tilldelning till industrin endast sker upp till den nivå som de 10 % bästa företagen kan uppnå i respektive sektor. Genom att dela in industrin i fyra olika kategorier av konkurrensutsatthet införs de facto en korrektionsfaktor för alla företag inom en viss sektor oberoende av hur klimateffektiva de är. För det andra bygger tanken på att bestämda andelar av kostnaderna är möjliga för industrin att föra vidare till sina kunder på spekulativa antaganden. IKEM konstaterar att EU Kommissionen ej heller kunnat underbygga detta antagande.

KOMPENSATION FÖR INDIREKTA EFFEKTER PÅ ELPRISET SKA SKE HARMONISERAT PÅ EU NIVÅ

I förslaget finns ingen lösning på den rådande snedvridna konkurrenssituation som är följden av att medlemsstaterna själva kan bestämma om att införa kompensation för sin industri. Flera stora konkurrentländer till Sverige inom EU har valt att införa kompensation till sin industri, som exempel kan nämnas Tyskland, UK och Frankrike. IKEM anser att detta stör konkurrensen på den inre marknaden och skapar en orättfärdig nackdel för tillväxt och utveckling i svensk industri jämfört med de medlemsstater inom EU som valt att kompensera sin industri. Lösningen är därför att kompensation blir obligatorisk och sker på ett harmoniserat sätt på EU-nivå.

IKEM Innovations- och Kemiindustrierna

Mikael Möller
Näringspolitisk chef